

Muzeum
Vysoké nad Jizerou

Zaplašme předsudek, který tu jest;
že ideál znamená složení rukou,
rozplynutí se v snu.

Ideál jest něco činorodého
a k činům pudícího.
Ideál nutí k aktivitě,
ideál nutí k zápasu,
vzepětí, práci.

Ideál je prostě něco závazného,
ideál je nezníčitelné znamení,
které zůstane
a nedá se smazati...

Viktor Dyk

31. 12. 1877 - 14. 5. 1931

Zpravodaj MěÚ Vysoké nad Jizerou - Větrník 5-6/2006, vedoucí redaktorka
Ludmila Hnyková, náklad 450 ks, cena 10,-Kč. Příspěvky zasílejte do 25. dne
sudého měsíce na MěÚ ve Vysokém n. J. PSČ 512 11.

Redakce-Muzeum-tel.: 481 593 118

V roce 2006 vytiskl R. Friede, Roprachtice - tel.: 606 229 129

VĚTRNÍK

Květen - červen 2006

ZPRAVODAJ MĚSTSKÉHO ÚŘADU
VE VYSOKÉM NAD JIZEROU

Úsměv

... nestojí nic a přináší mnoho
... obohacuje toho, kdo ho přijímá, aniž by ochuzoval toho,
kdo ho dává
... trvá jen chvíli, ale vzpomínka na něj je někdy věčná
... nikdo není tak bohatý, aby se bez něho obešel
... a nikdo není tak chudý, aby ho nemohl darovat
... přináší štěstí do domu
... ve starostech a smutku je oporou
... je citlivým znakem přátelství
... je dobře, že si ho nemůžeme koupit nebo ho nemůžeme
ukrást,
protože má hodnotu ve chvíli, kdy se dává...

Z internetu

Oznámení

o době a místě konání voleb pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se uskuteční

v pátek 2. 6. 2006 od 14.00 hodin do 22.00 hodin a
v sobotu 3. 6. 2006 od 8.00 hodin do 14.00 hodin

Místo konání voleb

v okrsku č. 1 - Vysoké nad Jizerou

je místností pro hlasování hasičská zbrojnice ve Vysokém nad Jizerou pro oprávněné občany bydlící ve Vysokém nad Jizerou

v okrsku č. 2 - Sklenařice

je místností pro hlasování bývalá škola ve Sklenařicích pro oprávněné občany bydlící ve Sklenařicích

v okrsku č. 3 - Horní Tříč

je místností pro hlasování sokolovna v Horní Tříči pro oprávněné občany bydlící v Horní Tříči

v okrsku č. 4 - Stará Ves

je místností pro hlasování sklad náhradních dílů ZD Horal pro oprávněné občany bydlící ve Staré Vsi

v okrsku č. 5 - Helkovice

je místností pro hlasování hasičská zbrojnice ve Vysokém nad Jizerou pro oprávněné občany bydlící v Helkovicích

Oprávněnému občanovi bude umožněno hlasování, až prokáže svou totožnost a státní občanství České republiky (platným občanským průkazem, cestovním, diplomatickým nebo služebním pasem České republiky anebo cestovním průkazem). Voliči budou dodány 3 dny přede dnem voleb hlasovací lístky. Ve dnech voleb volič může obdržet hlasovací lístky i ve volební místnosti.

Ve Vysokém nad Jizerou dne 10. května 2006

Matura Jindřich
starosta města

ZPRÁVY z městského úřadu

Hovory S

*Kam kráčíme, záleží na tom, co víme.
Co víme, záleží na tom, kam kráčíme.*

Tess Geritsenová

Ať si přečteme uvedený citát zepředu nebo zezadu, vyplývá z něj jedině. Musíme mít cíl, za kterým se vyplatí jít, a ten pak bude ovlivňovat cestu, která nás k němu dovede.

Akce Spořitelna

Většina občanů i návštěvníků našeho města se už dlouho zajímá o to, co bude s budovou bývalé spořitelny, zda ji koupí MěÚ a budeme mít konečně po desetiletích také radnici, jako mají jiná města. Je mylné se domnívat, že o ni MěÚ neměl zájem. Cena byla tehdy příliš vysoká. Konečně se ale jednání dalo do pohybu. Nejdůležitější v současné době je skutečnost, že naprostá většina MZ souhlasí s koupí budovy. O dalších jednáních vás budeme informovat.

Větrné elektrárny

Odbor rozvoje venkova, zemědělství a životního prostředí v Liberci zamítl stavbu elektráren, i když původně k ní dal souhlas. Je to nepochopitelné. Majitel firmy, která do stavby už investovala nemalou sumu, zaslal MěÚ zprávu, z níž cituji: "Včera jsme obdrželi rozhodnutí Krajského

úřadu ve věci krajinného rázu a asi nás už nezaskočí, že ing. Malcová naše i Vaše odvolání zamítla, neshledala žádné pochybení MÚ Semily, plně se s MÚ ztotožnila a naše argumenty a důkazy „smetla ze stolu“... My se prostě nějak nechceme smířit s tím, že nějaká úřednice si může dělat, co chce."

Majitel firmy SČS Jablonec, s. r. o., Ing. Nejezchleb dodává, že analyzuji, jaké další kroky jsou možné. Jednání tedy není skončeno.

Stavba rodinných domků

Prvním zájemcem byla "1. Krkonošská stavební". Záhy však odstoupila, nebyla ochotna zaplatit žádaný obnos za pozemky. Dalším zájemcem byla firma pana Růžičky, který nehodlal stavět, ale koupené pozemky za více než dvojnásobnou cenu prodávat. Nabídky byly na internetu. Současným zájemcem je JUDr. Josef Měchura z Prahy. Už několik let má přechodný pobyt v Třebíči. Chce odkoupit pozemky o výměře 16 803 m² za požadovanou cenu a zaplatit ihned při podpisu kupní smlouvy.

I Holanďané se opět ozývají a podali na MěÚ další informace. Všechny tyto důležité události se budou projednávat na květnovém zasedání MZ.

Silnice

Z místních komunikací je konečně na řadě silnice ke hřbitovu, tj. od pekárny po křižovatku u vodárny. Na úpravě této silnice se bude podílet Krajský úřad Libereckého kraje a MěÚ ve Vysokém nad Jizerou.

Finance jsou již písemně přislíbeny. Po skončení této akce je v pořadí spodní cesta ve Staré Vsi od Marků až k Čermákovům, podél vybudovaného vodovodu. Opravu státních silnic provádí Krajská správa silnic Libereckého kraje.

Poděkování

Patří sklenařickým občanům. Dohodli se na úklidu obce a sešlo se jich tolik, že utvořili tři skupiny, obec si rozdělili na horní, střední a dolní část, vzorně uklidili, uhrabali všude, kde bylo potřeba, a všechn odpad odvezli.

Dopadla by brigáda ve Vysokém také tak vzorně?

Crazy bar

Na jeho činnost bylo podáno už tolik stížností, že se budou rázně a nekompromisně řešit ve velice krátké době.

Hrobník

Vysoké má konečně zase řádně jmenovaného hrobníka. Je jím pan Ladislav Holub ze Sklenařic. Pokud máte nějaká přání ohledně úpravy hrobů, obraťte se na něho přímo na hřbitově. Pan Holub byl nemile překvapen tím, co všechno nachází za pomníky a podél plotu. Zdá se, že ne všichni návštěvníci hřbitova znají hřbitovní řád. Snad by pomohlo jeho vyvěšení někde u vchodu.

*Z rozhovoru se starostou připravila
Ludmila Hnyková*

Výměna občanských průkazů (OP) bez strojově čitelných údajů

Povinnosti je provést výměnu OP vydaných do 31. 12. 1996 nejpozději do 31. 12. 2006. Žádost je potřeba předložit nejpozději do 30. 11. 2006.

Cestovní pasy (CP)

Od 1. 9. 2006 se budou vydávat cestovní pasy s biometrickými prvky. Žádost se bude podávat v Semilech.

pro dospělého: 600,- Kč - platnost 10 let

pro dospělého tzv. rychlík: 1500,- Kč - platnost 1 rok

děti 5 - 15 let: 100,- Kč - platnost 5 let
děti tzv. rychlík: 1000,- Kč - platnost 1 rok

děti 0 - 5 let: 50,- Kč

Platnost dosud vydaných CP je uvedena v CP a nemění se.

ih

ZEMĚDĚLSTVÍ

Jaro v zemědělství

Podle předpovědi prognostiků na zimní období 2005/2006 jsme měli očekávat mírnou zimu s častými oblevy. Tady na horách se tomu říká "shnilá zejma". Opak byl pravdou. Nedostavila se ani tradiční vánoční obleva, a sníh tudíž zůstal na střeších až do 28. března - následky vidíte ve Vysokém, ve Staré Vsi a ve

Sklenářích. Tato zima se však projevila i mizernou údržbou státních silnic, jež vedou přes Vysoké. Samozřejmě taková zima se nepříjemně dotkla také zemědělského provozu. Nepoměrně vyšší jsou náklady na údržbu komunikací okolo našich objektů.

Dlouho trvající sněhovou pokrývkou nevydrželo ani 70 hektarů ozimů, které zahubila plíseň sněžná. Na polích je obrovské množství hrabošů, takže jsou poškozeny porosty kmínu i jetelotrav.

Jarní práce byly kvůli dlouhé zimě zahájeny proti běžným rokům o tři týdny později, ale díky moderní a výkonné technice, jež byla nasazena 24 hodin denně, o čemž jste se mohli přesvědčit zejména v noci, se toto zpoždění podařilo zkrátit na polovinu, takže obilí bylo zaseto do 28. dubna. Seli jsme pouhý jeden týden. Brambory budeme sázet po 9. květnu, až se půda trochu více prohřeje.

Zpoždění se během roku nemusí projevit, protože příroda dokáže ledacos dohonit. A snaží se i teď. Vždyť už na 1. máje byly ve Vysokém narašené břzy, což nebývá pravidlem ani v normálním jaru.

*Za ZD Horal Vysoké nad Jizerou
Ing. Josef Soukup*

KRKONOŠE

Den Horské služby

Den Horské služby si záchranáři připomínají 24. března. Toho dne v roce 1913 byl v Krkonoších odstartován mezinárodní mistrovský padesátikilometrový závod v běhu na lyžích. Při něm za špatného počasí zahynul závodník Bohumil Hanč i jeho přítel Václav Vrbata. Tuto tragédii připomíná pomník na Zlatém návrší. K uctění památky obou kamarádů se tradičně 24. března v odpoledních hodinách u mohyly Hanče a Vrbaty scházejí mj. členové Horské služby Krkonoše.

Naše Horská služba se postupně stala jednou z nejlépe vybavených ve východní Evropě a v roce 1968 byla přijata za člena Mezinárodní federace záchranných služeb (IKAR).

V roce 1992 se Horská služba oddělila od Československého svazu tělesné výchovy a od té doby existovalo Sdružení horských služeb ČR, právnicky rozdělených na sedm celků. V roce 2000 vzniká právní subjekt - Horská služba ČR.

Horská služba Krkonoš

Horská služba Krkonoše byla založena před 70 lety. Sídlem ústředí je Špindlerův Mlýn.

Záchranáři upozorňují návštěvníky hor, aby si ve vlastním zájmu zjišťovali aktuální stav počasí a při pohybu

6

ZDRAVOTNICTVÍ

ve volné přírodě dbali opatrnosti. Klimatické podmínky v Krkonoších nelze podceňovat v průběhu celého kalendářního roku. Počasí se mění z hodiny na hodinu. Záchranáři každoročně, ve dne i v noci, vyjíždějí do terénu, aby zachránili životy lidem, kteří zbytečně podcenili řadu faktorů.

Pokud vás na hřebenech zastihne prudká změna, hustá mlha a vítr, nebo zabloudíte, řiďte se základními radami: Když se vydáváte na celodenní túru, řekněte některému z přátel nebo v recepci hotelu či penzionu, kam a kterým směrem odcházíte a kdy se budete vracet. Do terénu vycházejte vždy ve skupince nejméně tří lidí. Do batohu přibalte náhradní části oděvu. Pohybuje se po vyznačených turistických cestách, v zimě na hřebenech podle tyčového značení, informujte se o podmínkách a náročnosti túry, nepřeceňujte síly a schopnosti. Řiďte se výstražnými a informačními značkami, dodržujte doporučení Horské služby. Nezapomeňte na nabitý mobilní telefon. Pozor, v zimě se jeho baterie rychle vybíjí.

V Krkonoších je 39 katastrů s 50 lavinovými drahami, které se vyskytují ve všech jamách, roklích, v širokých dlouhých strmých hladkých nezalesněných svazích se zatravnatělým nebo skalnatým povrchem, především nad horní hranicí lesa se sklonem většinou nad 30 stupňů.

POZOR: v zimě 2004/2005 spadlo na české straně Krkonoš rekordních 80 lavin!

*Podle Krkonošské sezóny zpracovala
Ludmila Hnyková*

NEMOCNICE

Setkání

Předtucha jara při prvních problémech dubnového sluníčka v nás probudila pocit hledání něčeho radostného a milého, co nás pohladí na duši. Přáli jsme si po dlouhé zimě ohřát naše srdce teplým lékem. Chtěli jsme se setkat s příjemnými lidmi, kteří něco umějí. Toužili jsme sejít se s přáteli a užít si neopakovatelné chvíle pohody, byť by byly pouze na jeden večer.

Využili jsme proto nabídky našeho pacienta pana Jaroslava Kočárka a pozvali jménem Ústavu chirurgie ruky a plastické chirurgie ve Vysokém nad Jizerou hudebníky, již nám splnili naše přání v podobě benefičního jazzového koncertu Setkání. Koncert se konal v hotelu Větrov dne 21. dubna 2006.

Za laskavého průvodního slova pana Kočárka vystoupili velice zkušení a fundovaní hudebníci:

Petr Koňnek - kontrabas
Milan Kašuba - kytara
Milan Buriánek - sax, flétna.

Po celý koncert vládla neopakovatelná atmosféra hřejivého pohladění na duši. Nemohli jsme přivítat jaro upřímnějším způsobem.

Dovoluji si proto touto cestou všem vystupujícím velice poděkovat. Vedle

7

hlubokého uměleckého zážitku byl pro nás důležitý i finanční přínos, který věnujeme na nákup nové zdravotní techniky. Stejně tak děkuji vedení hotelu Větrov, jež nám poskytl bezplatně prostory pro koncert. Příjemný pocit z koncertu nás bude ještě dlouho hřát. Až se nám naskytne příležitost uspořádat podobnou akci, rádi vás pozveme a přivítáme.

*Ing. Marcela Škodová,
ředitelka ústavu*

Ze života církve

Římskokatolická církev

Svědectví jednoho života

Po dlouhé zimě je konečně teplý jarní den. Do kostela v osadě Letavovicích se schází několik sousedů, přátel a známých a jen málo pozůstalých příbuzných, aby doprovodili na poslední cestě svého strýčka, dobrého člověka a bratra v Kristu pana Bohumila. Šest kněží se připravuje v sakristii, hlavním celebrantem bude jeho příbuzný, mladý novokněz řádu křižovníků s červenou hvězdou. Pan Bohumil zemřel v naplněných osmdesáti letech života, třebaže bez získání akademického titulu, ba bez titulu otce rodiny.

Na svém kontě má především dobré skutky, které po něm zůstaly a které jdou za ním. Jeho hlasový fond a skromnost mu v životě nedovolily

být příliš upovídaným, halasným svědkem hluboké víry, kterou prožíval. Evangelium hlásal svým životem - jako soused, který věděl, že je třeba pomoci druhým například v polních pracích, i jako katolický křesťan, pro kterého účast na nedělní mši svaté byla naprostou samozřejmostí. Nebydlel v osadě, kde by stál kostel, proto jezdil svým autem každé nedělní ráno v zimě v létě spolu se svými rodiči a bratrem do několik kilometrů vzdáleného Českého Dubu. Někteří nedělí odpoledne navíc "doplňoval účast" v okolních venkovských kostelích a tak, možná nevědomky, povzbudil těch několik přítomných babiček a přesvědčil je, že tam a v církvi nejsou sami.

Poznal jsem ho nejen jako souseda, s nímž jsem jezdil ráno do práce. Stal se mým bířmovacím kmotrem, při té příležitosti jsem od něho jako dar dostal svou první kytaru. Půjčoval i daroval mi knihy, které daly směr mému hledání i duchovnímu růstu, a každá návštěva u něho mě naplnila jistotou a pokojem. Nikdy si nenařikal a nebylo jeho zvykem si stěžovat na druhé lidi. I od něho jsem se učil, že dobré věci i těžkosti mají svůj smysl. Když mu rodiče i bratr zemřeli, žil posledních dvacet let ve svém dobře zařízeném domku sám. Sám v životě ale nebyl a nežil jen pro sebe. Svým autem, které musel i ve svém stáří několikrát vyměnit, posloužil tomu, kdo ho o to žádal, jak cestou do kostela, tak například k lékaři. Přišel ale čas jeho poslední křižové cesty, musel ulehnout. "Jak si může někdo nařikat, že ho Pán Bůh navštěvuje utřením?" řekl mi při jedné mé

návštěvě. "Vždyť i Kristus trpěl a apoštol Pavel také říká, že na svém těle doplňuje to, co zbývá vytrpět - pro spásu světa," konstatoval jako člověk žijící ze slova Božího. Po pobytu v nemocnici se jednoho odpoledne vydal k svému domovu. Autobus ho dovezl pod vysoký kopec, který po celý svůj život vyšlapával. Nyní ke svému domku nedošel. Druhý den ráno ho na sněhu našel soused napůl zmrzlého. Jako Kristus na křižové cestě ještě povstal a druhou polovinu doby postní až do nejslavnějšího velikonočního týdne dotrpěl "co ještě zbývalo".

Dlouhá zima přešla, velikonoční sluníčko nás hřeje na venkovském hřbitově a my, s jistým pocitem vznešené chvíle, máme před svýma očima svědectví jednoho života, života pana Bohumila, které se nedá popíť a které ukazuje vzhůru, tak jako věž starobylého kostela svatého Jakuba mezi zelení stromů nad údolím Mohelky.

P. Pavel Ajchler

Zprávy z muzea

Pozvánka na výstavu

Dne 6. května 2006 byla v příměstí Vlastivědného muzea pro Vysoké nad Jizerou a okolí slavnostně otevřena výstava Československé hračky z let 1950 až 1989.

Exponáty tentokrát nebyly vybrány z muzejního depozitáře, ale pocháze-

jí ze soukromé sbírky pana Jaroslava Samka z Prahy, který si ve Vysokém před časem otevřel penzion Na Metelce.

Návštěvníky výstavy vítá následujícím textem:

Vážený návštěvníku výstavy hraček,

slovo "hračka" vyvolá v každém z nás pocit uspokojení, vzpomínku nebo příjemný pocit z něčeho, co pro nás hodně znamená.

Hračky patří k životu asi jako kniha nebo sklenice vody. Již Julius Caesar vzpomínal na hliněného koně, kterého dostal jako malý na tržišti od kupce. Není dítě, které by si nechtělo hrát, smát se, radovat, a není rodič, který by nechtěl svému potomkovi hračku s radostí věnovat. Všechny hračky jsou krásné a v každém státě byly velké možnosti pro jejich výrobu.

Vystavuji zde převážně hračky československé z let 1948 až 1989. Před válkou u nás působilo asi šedesát výrobců hraček. Po znárodnění bylo mnoho malých firem zabývajících se výrobou hraček nuceno tuto činnost ukončit; některé větší byly převedeny do státního sektoru, jiné zase přeorientovány na odlišný druh výroby. A ty, co měly štěstí, pokračovaly bez zásadních změn ve výrobě, např. Tofa Semily, Ites Trhové Sviny, Igra Praha, KDN - Kovodružstvo Náchod.

Prostřednictvím výstavy bych rád zavzpomínal na doby již minulé, ukázal několik kousků ze své sbírky a podělil se tak s Vámi o svou radost. V mé sbírce je cca 2200 různých hraček. Převážně sbírám hračky česko-

slovenské, ale mám i pár kousků z ostatních socialistických států - jsou stejně krásné jako ty naše.

Období 1948 až 1989 mělo ve výrobě hraček velké možnosti, neboť budovatelská epocha komunismu si žádala své. Staré dřevěné a plechové hračky byly postupně vytlačovány plastovými, mechanickými a bateriovými, lépe řečeno technická revoluce se nevyhnula ani tomuto odvětví průmyslu. I nové hračky měly své miláčky a obdivovatele, dělaly radost jak malým, tak i velkým, a u mě osoby je to vidět. Dnes je mi 40 let a nepřestal jsem si hrát. Vždyť člověk si hraje celý život. Doufám, že malá ukáзка Vás stejně jako mě potěší a že se Vám výstava bude líbit.

Jaroslav Samek
sběratel

www.sberatelstvi.cz

Nákladáky, autička, autodráhy, vláčky, pásová vozidla, autobusy, jeřáby, letadla, stavebnice a hry mají připomenout uplynulá desetiletí z té přejemnější stránky. Převážně "klučič" hračky doplňuje i několik panenek. Zájemci si tuto výstavu na lákavé a vděčné téma mohou prohlédnout v době do 31. srpna 2006, kromě pondělí každý den, a to od 8.30 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin.

Výzvy

Do muzejní sbírky bychom chtěli zařadit láhev, která byla plněna hořcovým likérem vyráběným někdejší vysockým lékárníkem PhMr. Eduardem Wüstem. Pokud by majitel tuto speciální, na dvou stranách pro-

hnutou skleněnou láhev (viz sken) nechtěl muzeu věnovat nebo prodat, rádi bychom si alespoň poždili její fotografii.
Děkujeme.

Prosíme dědice, aby nelikvidovali pozůstalosti, o které nemají zájem. Mnohé písemnosti, fotografie a trojrozměrné předměty, i poškozené, často mají pro muzejníky a archiváře velkou hodnotu. Důležitá jsou i parte. Dají se v nich dohledat údaje, k nimž je v některých případech složitý přístup nebo které nejsou k dispozici vůbec.

Předem děkujeme za spolupráci.

Pracovníci muzea

Víte, že...

Dobří lidé ještě žijí...

Letošní zima byla pro lyžaře nádherná, pro chůzi starší a staré generace svízelná a náročná.

Velice obtížné jsem se o holi dostávala po kluzké Bozkovské ulici z náměstí ke své chalupě. A tu mi tašku s nákupem často pomáhalo donést až na práh domu mnoho ochotných lidí. Zejména děkuji manželům Jiřičovým, otcí a synovi Preisslerovým z pošty, pánům Slavíkovi, Hnykovi, Ing. Štěpánkovi, paním Ince Ďoubalíkové, Blance Bártové, Blance Kašíkové a všem dalším, které ani neznám

jménem.

Protože chalupu mám hned u silnice, mívala jsem po projetí pluhů i několikrát za den zavaleny dveře sněhem. Takže o prohazování nebyla nouze. Dvakrát jsem dokonce musela mobilem volat o pomoc k sousedům šaldovým, když se dveře pod tíhou sněhu prohnuly a nešly zevnitř otevřít. Na pomoc přišel pan Karel Šalda, který pak snih od našich dveří odhazoval ještě několikrát.

Také mi pomáhali se sněhem pánové Slavík, Števlík, Josífek a soused pan Mojmír Soudný.

Děkuji, upřímně děkuji všem za jejich pomoc.

Dobří lidé ještě žijí...

A nakonec vzpomínku pro pamětníky.

Jistě se jim vybavuje, jak před řadou let chořoval v zimě s lopatou po Vysokém vzácný a dobrý člověk, tragicky zesnulý pan farář MUDr. Ladislav Kubíček, a prohazoval starým lidem vchody do jejich obydli.

Miloslava Hausmannová

Jaké byly poslední dvě zimy ve Vysokém?

Z médií by člověk mohl mít pocit, že v posledních dvou zimách jsme zažili cosi nepatřičného a zcela mimořádného. Na počátku letošního roku jsem se dokonce setkával na internetu s velice vtipným příměrem "Když nám to červenec a srpen nezkazí, tak bude letos hezká zima...". Každý člo-

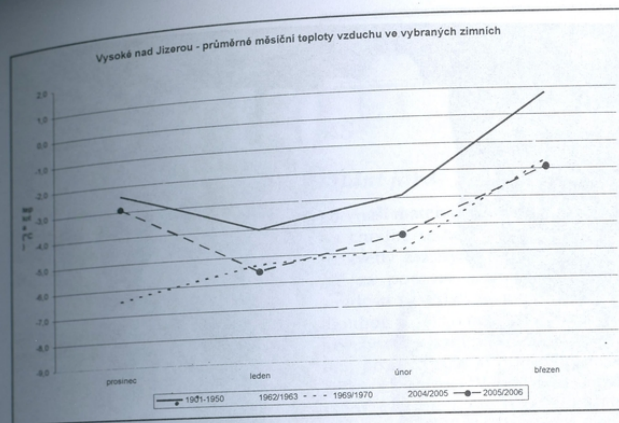

věk samozřejmě subjektivně posuzuje, jak se mu dané počasí líbí nebo nelíbí. Jiné hodnocení bezesporu vyřkne lyžař a jiné řidič nebo ten, kdo pravidelně vyhazoval sniž od domu a nebo mu dokonce pod tíhou sněhu spadla stodola. Pro objektivizaci odpovědi na výše uvedenou otázku je nutné zhodnotit některé meteorologické prvky. Zimní období v našich podmínkách charakterizují především teplota a sněhová pokrývka. Oba tyto parametry měřím od konce listopadu 2004 na zahradě svých rodičů - abych byl úplně přesný, teplota vzduchu ve 2 metrech je registrována datalogerem, elektronickým záznamníkem dat, a výšku sněhu většinou měří moje matka. Na počátku 90. let byla ve Vysokém zrušena klasická meteostanice a dnes zde funguje "pouze" stanice srážkoměrná, ta však měří jenom omezené spektrum parametrů.

A jak tedy obě inkriminované zimy dopadly? Přes některé podobné rysy mají mnoho odlišností. Podíváme-li se nejprve na teploty, zjistíme, že zima 2004/2005 byla pouze mírně podprůměrná (prosinec byl teplotně průměrný, leden dokonce o 1,5 °C nad dlouhodobým průměrem a pouze únor a březen byly o cca 1,5 °C podprůměrné). Ani minimální teplota (-13,8 °C) nebyla nijak třeskatě nízká. Za období prosinec až březen bylo zaznamenáno celkem 108 mrazových dnů, tj. dnů, kdy teplota vzduchu poklesne pod 0 °C, a 39 ledových dnů, tj. dnů, kdy maximální denní teplota nedosáhne 0 °C. Při porovnání s dlouhodobými statistikami lze konstatovat, že mrazových

dnů bylo průměrně, avšak ledových dnů bylo asi o třetinu méně, než je dlouhodobý průměr.

Naopak zimu 2005/2006 můžeme charakterizovat jako teplotně podprůměrnou (prosinec byl sice pouze 0,5 °C pod dlouhodobým průměrem, leden a únor však již byly podprůměrné o cca 1,5 °C a březen byl dokonce o 2,7 °C chladnější, než je obvyklé). Také minimální teplota byla v této zimě o poznání nižší (-19,3 °C) - do historických minim má však uvedená hodnota ještě daleko (např. v lednu 1987 bylo naměřeno -23,3 °C a v únoru 1929 dokonce -26,0 °C). Asi nepřekvapí, že mrazových i ledových dnů bylo v této zimě více než v zimě předchozí - řečí čísel, 115 dní mrazových a 78 dní ledových. Znamená to tedy, že mráz byl zaznamenán během hodnocených čtyř měsíců každý den s výjimkou šesti březnových dnů a oblevu jsme neznali celkem více než 2,5 měsíce. Ve srovnání s dlouhodobými průměry bylo mrazových dnů o 10 % více a ledových dokonce skoro o 50 % více. Avšak ani tato zima nepatří mezi zimy mimořádně studené. Mezi takové můžeme zařadit např. zimu 1928/1929, většinu zim během II. světové války, zimy 1955/1956, 1962/1963 (ta je dokonce považována za jednu z nejchladnějších ve 20. století, se zápornými odchylkami 3 až 4 °C od dlouhodobého průměru), z poslední doby pak 1984/1985, do určité míry také zimu 1969/1970. Pro ilustraci uvádím alespoň jeden graf, na kterém jsou zachyceny průměrné měsíční teploty hodnocených zim, doplněné o průměrné

hodnoty z období 1901-1950 a průběhy teplot v zimách 1962/1963 a 1969/1970.

A nyní, alespoň krátce, pár informací o sněhové pokrývce. V zimě 2004/2005 trvala souvislá sněhová pokrývka od poloviny prosince do začátku dubna, tj. cca 115 dnů. Pokud se to někomu zdá hodně, pak je nutné připomenout, že pro Vysoké nad Jizerou je ve statistikách uváděna jako průměrná doba trvání sněhové pokrývky 121 dnů. Maximální výšku jsme naměřili 13. 3. 2005, a to 145 cm. Více než 100 cm však bylo pouze 20 dní, většinu zimy bylo několik decimetrů sněhu, tedy více méně obvyklé množství. Souvislá sněhová pokrývka v zimě 2005/2006 trvala výrazně déle - od poloviny listopadu do Velikonoc, tedy 152 dnů (5 měsíců). Maximální výška sněhu (shodou okolností také

145 cm) byla zaznamenána 12. 3. 2006. Více než 100 cm vysoká pak byla sněhová pokrývka 48 dnů. Z hlediska výšky a doby trvání sněhové pokrývky tak bude patřit letošní zima mezi výjimečné. Podobně abnormální byla také zima 1969/1970 (max. výška sněhu 175 cm, doba trvání sněhové pokrývky 148 dnů), z dřívějších opět válečné zimy a zima 1928/1929 (zde však nemám k dispozici pro Vysoké nad Jizerou konkrétní data).

Jak je tedy vidět, v posledních dvou letech jsme zažili zimy poměrně chladné, dlouhé a na sniž bohaté. Naše subjektivní hodnocení pak jistě bylo ovlivněno také skutečností, že od konce 80. let převládaly zimy velmi mírné, teplé, na sniž chudé a pomalu jsme tedy zapomněli, jak vypadá pořádná vysoká zima.

Josef Harčarik

Vysoký hostinec Ve Dvorku v roce 1921.

Pohled na hostinec Ve Dvorku.

Od 17. května 2006 se v přzemí vysokého domu č. p. 10 zase prodává, obchod si tu otevřel pan Hung Hoang Minh, zvaný Mireček. Sortiment je různorodý, dá se tu koupit např. nádobí, nářadí, drogistické a elektro zboží, výrobky z proutí i plastů, a také rýže, nudle, instantní jídla.

Městská knihovna ve Vysokém nad Jizerou zahájí svou činnost v novém prostředí v červnu 2006.

Školní okénko

MŠ

Vítání jara

I do naší mateřské školy zavítalo jaro. Na chodbě se usadili motýli a větve rozkvetly krásnými květy. Samozřejmě za pomoci našich dětí, které s radostí vystřihovaly a lepily, aby tu dlouhou zimu co nejrychleji vyhnaly. Abychom tu jarní náladu ještě umocnili, pozvali jsme si do školky divadélko s názvem "Veselé jaro s pejskem a kočičkou". Jistě se líbilo i dětům, které zatím naši mateřskou školu nenavštěvují, ale přišly se podívat s maminkami.

A protože se blížily Velikonoce, vše

Pavle, kolik ti bylo, když jsi začal jezdit na motorce?

Na motorce jsem jel poprvé sám v pěti letech, ale otec mě vozil už dříve.

Začínal jsi na trialce, nebo na tebe byla příliš silná?

Byla na mě ještě hodně silná, hlavně velká. V té době těchto motorek nebylo moc.

Takže tvá první motorka byla...?

Stal se jí Mustang.

Kdo tě přivedl k tomuto sportu?

Určitě otec, i když on jezdil motokros; trial se vyvíjel později a zaujal mě.

V kolika letech jsi měl první trialovou motorku?

V devíti. Byla podomácku vyrobená, protože na trhu byla ještě moc drahá.

A na té jsi už jezdil závody?

Ne, kdepak, nebyla by konkurenceschopná. Když mi bylo třináct let, rodiče mi koupili novou trialku s obsahem 250 kubických centimetrů a tato motorka se stala mou první závodní.

Kolik máš dnes motorek?

Jednu na trénink, dvě na závody a pro volný čas velké silniční enduro.

Jsi stále věrný značce Gas Gas, nebo už jsi přeseďal na jiný tovární stroj?

Závodím dvanáct let a zatím byly v garáži jen Gas Gasky, takže jsem věrný značce.

A co pády? Byly to zatím jen modřiny, nebo jsi musel do nemocnice?

Poslední dobou jsou to jen modřiny, ale v minulosti toho bylo už víc.

Například?

Například zlomená páteř poté, co jsem nevskočil na dvoumetrovou skálu a spadl přímo na kameny...

Takže se jedná o rizikový sport. Přejí ti za členáře hodně štěstí, zdraví a sportovních úspěchů a děkuji za rozhovor.

Michal M.

Z KULTURY

Cena Alfréda Radoka pro pedagoga gymnázia

V pražském Divadle na Vinohradech byly v sobotu 18. března 2006 předány prestižní divadelní Ceny Alfréda Radoka. Jedním z oceněných byl Petr Pýcha, pedagog Gymnázia Ivana Olbrachta Semily. Petr Pýcha získal dru-

18

hou cenu v dramatické soutěži, tedy v kategorii původních textů. Do soutěže byl zařazen jeho text "Léto v Laponsku", který vytvořil se svým spolužákem ze základní školy Jaroslavem Rudišem.

Dvojice získala i ocenění Českého Dvojice získala i ocenění Českého rozhlasu 3 - stanice Vltava, a tak se můžeme těšit na režijní zpracování textu.

Hru označili autoři jako "road story", protože je o cestě a o hledání. Dva třicetiletí hrdinové, Leoš a Lucie, chtějí přehnout před svým minulým životem do civilizací nedotčené severské země a myslí si, že minulost zůstala za nimi; ona se ale vrací. Jde také o stále aktuálnější téma: hru o rodičích a o tom, co mají se svými dětmi společného. A obě generace jako by žily jiné životy, než by žít chtěly...

Předávání cen přenášela televize přímým přenosem.

Petr Pýcha působil jako učitel na Základní škole ve Vysokém nad Jizerou.

Podle Semilských novin (roč. XIV, č. 3. 31. 3. 2006) zpracovala red.

Z HISTORIE dávné i nedávné

Květen 1938 ve Vysokém nad Jizerou

V první polovině 30. let minulého století se dynamicky rozvíjející demokratické Československo zača-

lo zvolna ocitvat v ohrožení. V Německu se dostala k moci nacistická strana (NSDAP) v čele s Adolfem Hitlerem a rovněž v dalších sousedních zemích byly nastoleny autoritativní vlády (Maďarsko, Polsko). Jako jedno z opatření proti nenadálému vpádu nepřítelů do ČSR byly v roce 1936 v pohraničí zformovány jednotky Stráže obrany státu (SOS), které měly svou úlohou umožnit mobilizaci a nástup čsl. armády. Jednotky SOS byly tvořeny příslušníky četnictva, finanční stráže, policie a při vyhlášení pohotovosti měly být zesilovány spolehlivými záložníky žijícími v blízkosti hranic.

Dne 12. března 1938 obsadila německá armáda bez odporu Rakousko. V květnu 1938 získala čsl. rozvědka zprávy o velkých přesunech německých vojsk, které nápadně připomínaly přípravu před zábohem Rakouska. Hlavní štáb proto 20. května požadoval od vlády souhlas s mobilizací pěti ročníků zálohy. Reakce politiků byla opatrnická; armádní generál Ludvík Krejčí nakonec prosadil pouze nástup jednoho ročníku zálohy a vyhlášení mimořádného vojenského cvičení pro příslušníky technických a speciálních jednotek. Téhož dne ve 22.00 hodin byla vyhlášena ostraha hranic, což znamenalo mimo jiné první faktické nasazení jednotek SOS.

Vysoké nad Jizerou spadalo do obvodu praporu SOS Jičín, kterému velel major Josef Wurm. Narukování místních vojenských posil k SOS bylo zachyceno ve vysoké kronice následným zápisem: "Ve dvě hodiny ráno 21. května bylo v našem městě

19

rušno. Došla telefonická zpráva na četnickou stanicí k narukování 10 vojínů přidělených k četě Stráže obrany státu. Byli to: Jatiš Olčich (drogista), Hladík Josef (tov. dělník), Čivrný František (truhlář a šofér), Neůka Antonín (dělník), Bartonůčka Antonín (pekař a obchodník), Josifek Josef (pekař a obchodník), Patočka Václav (rolník), Špika Karel (strážník) a Pohořalý Stanislav (listonoš). Jmenovaným byla dána voj. uniforma na četnické stanici s pšsl. výzbrojí a autobusem byli odvezeni do Horní Rokytnice a k Novému Světu-Kořenovu, takže v necelé hodině byl proveden nástup. Počasí velmi nepělo - velká zima.

Mnoho lidí o tom, co se děje, nevědělo a pisatel sám se teprve dozvěděl o stavu věci o osmé hodině ranní po příchodu do kanceláře. Hoši nad ránem dorazili na hranice; jedni k Labské bouři, jiní na Mýto atd. Ráno o půl deváté přijelo nákladní auto s vojenskou kuchyní, které po odpočinku osádky odjelo. Nikdo nic neví, zvláště naši Němci jsou jako polití studenou vodou. Již ruce po hitlerovsku nezvedají, bílé punčochy zmizely z ulic. Na náměstí vysokém jest živo, žádný nemá chuť do práce a jen se rokuje - bude válka - nebude válka? Prší. Pláč a nářek. Na četnické stanici koná službu jen vrchní strážmistr Vojtěch Pohanka. Národní garda jest svolávána do služby - strážníci mají v obecní knihovně. Od sedmé hodiny konají gardisté pochůzky ulicemi a kontrolují všechna vozidla.

Dne 23. května konal se výroční trh, i když se v sobotu zdálo, že je silně ohrožen. Nehledě k napjaté situaci

návštěva byla slušná, obchody slabé. Jen tlumoky se hodně prodávaly v důsledku události posledních dnů. Vojín Josef Josifek, který narukoval v sobotu k četě SOS na hranice, vrací se, vyšetření lékařské - zrakové, sluchové. Povolán jiný záložník. Návrat jmenovaného setkal se v našem městě s roztrpčením. Město podává žádost o propuštění obecního strážníka Karla Špiky, dále žádá o propuštění autodopravce Boh. Čivrného. Strážník Špika byl 1. června propuštěn. Později také Boh. Čivrný. Všichni výměnou. Také rolník Václav Patočka byl z exist. důvodů propuštěn. Později další - Oldřich Jatiš, drogista, a Ant. Bartonůčka, obchodník. Tolik zápis v městské kronice. Nástup jednotek Stráže na čsl. německé hranici probíhal 21. května od 01.00 do 06.00 hodin. Jen několik družstev praporu Jičín zaujalo postavení až okolo 7. hodiny ranní, protože se jejich členové museli brodit na stanoviště na hřebenech Krkonoš hlubokým sněhem. Obsazení čsl. maďarské hranice trvalo jedenáct hodin od vyhlášení pohotovosti a polská hranice byla obsazována až v průběhu 22. května. Celkem bylo při květnové pohotovosti v rámci jednotek SOS aktivováno 27 710 mužů. Muži vojenských posil z Vysokého nad Jizerou strávili v družstvech SOS několik týdnů hlídčováním v těsné blízkosti státní hranice. Při pobytu v polních podmínkách si příslušníci SOS pořizovali v upomínku skupinové snímky a často amatérsky zachytili i hlídkovou službu nebo podmínky ubytování a stravování. Chtěli bychom požádat čtenáře Větrníku,

pokud se po jejich příbuzných nasazených v roce 1938 v jednotkách SOS zachovaly podobné dobové snímky, aby laskavě kontaktovali pracovníky Vlastivědného muzea ve Vysokém.

Radan Lášek

Radanu Láškovi vyšel teď v květnu první díl dvousvazkové publikace Jednotka určení SOS, která je věnována právě problematice bezpečnostní složky zformované v ČSR v předvečer druhé světové války. Boje československých hraničářů a obětí z jejich řad upadly s nastolením totalitních režimů v zapomnění. V zapomnění upadlo i četnictvo, finanční stráž a uniformovaná stráž bezpečnosti. První svazek publikace obsahuje přes 200 dobových fotografií události a množství archivních údajů o formování, výzbroji a výcviku jednotek. Podstatnou část knížky tvoří vzpomínky několika desítek příslušníků SOS zařazených v prvních 13 praporech na území Čech. Jsou zde i citace z vysoké kroniky. Příci vydalo pražské nakladatelství CODYPRINT. Rozsah publikace je 303 stran, cena 235,- Kč.

red.

Pan ředitel Schovánek 8. část

Hned druhý den po jejich odjezdu onemocněl Jendáček nebezpečným záškrtem, ale šťastně to přestál.

Ukázalo se, že Jendáček jest dobráček a brzo se s dědečkem skamarádil. Chodil k němu do školy do ředitelny, chodili spolu do školní zahrady na angrešty, na jablíčka a jeho příchod ze školy domů byl Honzíkem více vítán slovy: "Dědečku chovat, dědečku chovat." A dědeček choval, nosil, procházeli se spolu po kuchyni, ke kterýmžto špacírům přibíral Honzík i babičku. Babička snesla Jendáčkovi kdejaké hračky a kluk na babičku držel, ovšem nemalou úlohu tu hrálo šuple, ve kterém babička měla pro mlsný jazyček Jendáčkův připravenou čokoládu, a klouček, to se ví, jen chodil a volal: "Babičko, prosím čokoládu" anebo jen "Dej čokoládu." Jindy si Jendáček lehl na zem, dal ručičky i nožičky nahoru a volal: "Nemohu vstát, pomoci!" Toť se ví, že to tak nešlo, vstát.

Dědeček pozlobíval kloučka tím, že mu prsty jezdil po hlavice a říkal mu: "Ty číží!" a kluk se hned bránil svým: "Ty nedělej, ty nedělej!" Jindy ho Jendáček trápil věčným: "Dědečku, oloupej tušku" (orež tužku). Při jídle se zase kluk stěhoval od dědečka k tátovi, aby hned od tohoto mohl utéci k němu, k dědečkovi. K babičce také zabloudiv, ale babička nemohla kloučka k sobě vyzvednouti, a tak si to vynahrazovali jinak.

Rád jidal "mrtičku" (mrkev), svou oblíbenou pochoutku.

Byl to takový malý trapič, ale jinak kluk velice pšitlný. I nyní ho hladí, ale cítí, že hlavička kloučkova jest jaksi hodně vlhká a potem zarosena. Snad mu není dobře, snad onemocněl? Pročitá. Jeho ruka nespočívá na hlavě kloučka, ale na hlavě vlastní.

Pomalů si uvědomuje přítomnost. Jest mu jaksi nevolno a znovu si uvědomuje, že duch jeho zabloudil a zadíval se kamsi do minulosti. Ano, již se pamatuje. Chtěl dožnouti kmen uschlé jablůňky, a pak se s ním něco dělo. Něco, o čem nevěděl, čemu se vzpíral, ale neubráníl. Kmen jablůňky leží mu ještě na kolenou, pilka v ruce, pilka, která nedokončila svoji práci a pro dnešek ani nedokončí. Rozhodl se, že toho zatím nechá. Zítřka bude lépe. Snad si jeho tělo přece trochu odpočinulo. Namáhavě vstal, položil pilku na lavičku, jablůňku vzal na ramena a vyhýbaje se opatrně ovocným stromkům postavil souš u tyčí. Pak se vrátil pro pilku, kterou zavěsil na hřebík v boudě, převlékl se, ač s jistotou námahou, vzal zámek s klíčem ze skobky a zaskřipáním klíče v zámku byla jeho dnešní práce zatím skončena. Nepomyslíl a nevěděl chudák, že navždy skončena a že cesta, kterou nyní koná, jest jeho cestou poslední.

*Pokračování přístě
Zpracovala Ludmila Hnyková*

Obecní kronika

5. část

Živnostenské a podobné podniky

Továrna na umělé hedvábí na Hradsku (postavena v l. 1883 - 1884 Hugem Scholzem). Herzfeld-Fischel zal. ve Vídni a v r. 1875 v domě č. 126 ve Vysokém měla svoji filiálku. V domě č. 96 u Staré Vsi vystavovala své zboží. Ředitel továrny Jakob Warthenweiler.

Továrna Kramář a spol.

Mechanická tkalcovna postavená 1903 na popud Petra Skrbka. Větší počet akcií byl upsán z Vysokého a Jablonečtí chtěli mít hlavní slovo při rozhodování stále a to vysocké občany - úpisovatele - popudilo tak, že veškeré akcie vypověděli a hned byla svolána schůze, kde bylo ustanoveno zřídit ve Vysokém akciovou společnost pro tkalcovnu a slichtovnu na 24 stavů. Práce začala 4. března 1904 a pracovalo se od šesti hodin ráno do šesti hodin večer.

Šéf firmy - dr. Oldřich Kramář, továrník č. 137. Ředitel - Čeněk Kühnel. Správce - Josef Babec. Úředník - Josef Doubalík ml. Topič a strojník - Em. Strnádek, tovární hlídač.

Dělnictvo je pojištěno u Okresní nemocenské pojišťovny v Jilemnici pro případ nemoci a pro případ úrazu u Dělnické úrazové pojišťovny v Praze. Úřednictvo u Nemocenské pojišťovny soukromých úředníků v Praze a pensijní pojištění má u Úřadovny Všeobecného pensijního ústavu v Praze.

Továrna je poháněna párou z parního kotle, vodu čerpá z vlastního rybníka. Uhlí dováží - sjednaným potahem ze semilského nádraží, jinak nákladním autem - dopravce Karel Bartoniček (dříve vlastnil koňský potah).

Speciální výrobky vysocké (lyže, sánky, bačkory, hračky atp.)

Výrobci lyží - Antonín Bartoň - truhlář č. 131 a Karel Koldovský - č. 256. Mají známé jméno v celé republice ve výrobě lyží, tak jako první výrobce Václav Janda z č. 14. Lyže dodávají do

věšších měst obchodníkům, jinak zasílají lyže i soukromníkům poštou. K výrobě používají strojů poháněných elektrickým proudem.

Lyže také vyrábí kolář František Vodňálek č. 68, má i speciální výrobu sáněk, čili jak se také říká "sportek", a vlčků (renvolfů). Měl i chvalně známou výrobu lehkých kočárů panomou výrobu bryček (šajzy) - vzrůstající výroba automobilů tuto výrobu zničila.

Další výrobce lyží a sáněk je kolář František Fišera č. 271.

Vysocké bačkory - pověst široko daleko, zvláště v pohraničí. Jsou vyváženy do různých obchodů, družstev, konzumů a mají dobrý odbyt, když nastane pro ně příznivá zima. Dál se výrobky vystavují na výročních trzích zde i v okolí. Výrobci - František Jatsch č. 249, Bohuš Doubalík č. 293, Karel Sajdl č. 142, P. Bartoničková č. 134, František Saidl - M. Saidlová č. 141, Michal Tichánek č. 167, František Blahout č. 193, František Bouzek č. 53, Josef Hásek č. 190.

Ve městě je výrobce hraček, válečný invalida Josef Fučík, soustružník č. 204. K výrobě používá pohonu na elektrický proud.

Pečivo - cukrovinky - vysocké modlitbičky vyráběné cukrářem Karlem Bartoničkem č. 8 jsou velmi dobré jakosti, mají hlavní odbyt v Praze, jinak v okolí. Taktéž Josifkovy preclíky mají zvuk pro svou dobrou kvalitu po mnoho let. V sezóně jsou požadovány návštěvníky - turisty. Není slavnosti, kde by chyběly. Výrobu převzal

po otci Josef Josifek č. 66.

*Pokračování přístě
Ivana Rehořová*

Vejšlap

Jak roztál poslední sníh, mělo u nás sluníčko hodně práce. S jarem musely dohonit to, co měly zmeškáno. A když prohrály všechny kopce a všude se to začínalo zelenat a kvést, čekali jsme netrpělivě, až dědeček řekne: "Tak, děti, zejtra si uděláme 'vejšlap'." Všichni tři jsme se na tenhle náš jarní výlet moc a moc těšili.

V neděli jsme nemohli dočkat oběda a pak honem pospíchali k dědovi. Babička už měla v háčkované taštičce, pompadúrce, připravenou svačinu. Každému uvařila vajíčko, přibálla sůl a chleba, u kterého seřízla patku a do vydlabaného důlku vložila kousek másla. To abychom nejedli chleba suchý. Děda si dal do kapsičky hodinky, do kapsy nůž, vzal hůl, babička nám popířala šťastnou cestu a šlo se.

K Marinkovu křiži a dál k Dykové skále, tam byla zastávka na svačinu. Celou cestu nám děda stačil trpělivě odpovídat na naše zvědavé i zvědavé otázky, o přírodě, o kraji, o horách, nevím, odkud toho tolik znal, když celý život seděl na ševcovském verpánku. A znal toho opravdu hodně. Dokonce i v době, kdy už téměř neviděl a neslyšel, sedávala jsem u něho celé hodiny a stále jsme si měli o čem povídat.

A co by to bylo za jarní procházku, kdybychom si neudělali přístáličky.

Po svačině jsme museli po sobě pěkně uklidit, skořápky z vajíček dát do taštičky, doma je přece také neházíme na zem a přiroda je jako náš domov.

Říkal nám: "Jak se chováme k ní, chová se ona k nám."

No a potom už se blížil cíl naší cesty, Nístějka. Odtud jsme sešli dolů k Jizeře a zpáteční cesta byla se zastávkou ve Vojákově mlýně. Tam nás hostinský pěkně přivítal, posadil nás v přední místnosti, do lokálu s námi dědeček nešel, to se pro děti nehodilo. Dědovi přinesl pivo, nám limonádu, byli jsme už pěkně utmácení, ale čekala nás ještě cesta kolem koupaliště a lesem domů.

Takových "vejšlapů" jsme pak během léta podnikli ještě několik, ale ten první, jarní, byl nejhezčí. Vidíte, jak málo nám stačilo ke štěstí.

Anna Čerovská

Někdejší vysocký pivovar

Nadpis tohoto článku snad překvapuje, ač se nabízí možnost, že zde přináším zprávu o někdejšímu podílu vysockých občanů na provozu pivovaru v Rokytnici, který zůstává ještě v paměti nejstarších zdejších pamětníků. Myslím však na pivovar stojící údajně ve středověku na katastru města Vysokého, dobovými historickými prameny přímo nedoložený. Letmo byl takový vysocký pivovar, pokud vím, zmíněn pouze ve velmi pozdním prameni před sto osmdesáti lety.

V části vysockého městského archivu uložené ve Státním okresním archivu

Semily se nachází list s jednostránkovým konceptem odpovědi na dotazy nadřazených úřadů na vznik města Vysokého a na získání jeho práv, tedy "jak město povstalo a prav nabylo". Tento koncept z 2. dubna 1826 přináší při své stručnosti, vedle shrnutí informací známých i z jiných starších pramenů, velmi zajímavé zprávy nejen o některých tehdy ústně předávaných pověstech. Některé z nich známe i z pozdějšího podání. Tak i později se u některých písmáků objevují obměny tvrzení o veliké rozloze města Vysokého v předhusitské době a jeho následném zmenšení ohněm v tehdejších válkách. Takový požár byl pak údajně doložen při různých výkopech nalezenými "kusy uhlí, cihel i slitého vápna". Již roku 1838 z těchto tvrzení vychází deníkový zápis Věnceslava Metelky nebo ještě roku 1958 záznam pověsti zapsaný Jaroslavem Večerníkem.

Kdo však pověst zaznamenal roku 1826 v zmíněném konceptu?

To oznámil na rubu listu 21. listopadu 1869 vysocký starosta František Antonín Nigrin, tehdy bydlící v domě čp. 44, když uvedl, že koncept "jest rukopis pravý p. Josefa Nigrina, měšťana a mistra pekařského č. p. 55. ve Vysoké což tímto připamatováním potvrzuje jeho čtvrtý syn". Není ovšem jasné, zda byl koncept nalezen mezi ostatními městskými spisy v jejich malé části dochované po známém požáru města roku 1834, nebo mezi rodinnými písemnostmi Nigrinových.

Co se uvádí v konceptu z roku 1826 o pivovaru?

Ta zmínka navazuje na údaj, že

z města ještě v době vzniku listu vycházely čtyři úvozní cesty prokazující svoji "velikou starožitnost skrz hluboké starodávné využitelnosti již zmenšovaly jejich využitelnosti již v generaci otce Josefa Nigrina. Následuje tvrzení, že město Vysoké "i také dole před starou Wsy svůj pivovar mělo". To by byla pominutelná zmínka či snad jen výraz snahy o dodání podkladu k případnému nárokování zřízení nového pivovaru ve městě. Jsou tu však souvislosti, které možnost existence vysockého středověkého pivovaru podporují. Tedy především umístění pivovaru dole před Starou Vsí, které by bylo vzhledem k dostatečným vodám horního toku Staroveského potoka jen přirozené, navíc asi poměrně nedaleko od pravděpodobně vysoké sklárny čtrnáctého století (kolem roku 1376), kde byla jistě mezi skláři značná spotřeba tekutin, jak bývá obvyklé ve sklárnách s ohledem na velká horka při výrobě. Vysoké pivo tak bylo snad dodáváno i v patnáctém století sklárům na území nynějších Sklenařic a tehdy k Sklenařicím náležejícímu území Pasek nad Jizerou. Se zánikem středověkého sklárství na Vysocku, nejpozději v první polovině šestnáctého století, zaniklo asi i vysoké pivovarnictví, neboť v druhé polovině šestnáctého století již dodával vzhledem k společné vrchnosti pivo na navarovské panství, jehož bylo Vysoké tržním střediskem, pivovar z městečka Semil. Odtud bylo do Vysokého dodáváno pivo přirozeně i po přesunu Vysocka z navarovského k semilskému panství za třicetileté války.

Každopádně snahy o obnovu nebo

zřízení pivovaru ve Vysokém dokládá nejen ona zmínka v Nigrinově konceptu z roku 1826, ale též posměšná "kratochvilná historie" podstatně později zaznamenaná etnografem Primusem Sobotkou, která uvádí, že z Vysokého byli kdysi v sídle panství "na podívanou v pivovare a tu okoušeli pivo tak dlouho, až vymáčceli přstem celou várku, a proto nemohou mít pivovar, že by všecko sami vypili."

Michal L. Jankl

Léta v učení

U slečen Skrbkových jsem se učila šít ještě se třemi děvčaty. Slečny byly moc hodné, ale i přísné. Když naše pošťuchování zasahovalo už i do výkonu práce, slečna Anča hned připomněla, že ještě nekončíme, tak abychom se tolik nerozptylovaly. Zato o jejich narozeninách nám slečny připravily malou hostinu s bábovkou a čajem, při které jsme mohly vyprávět různé příhody z domova nebo povídat o zkušenostech se zvířaty. Slečna Bóda - Božena - začala také vyprávět o jejich kocourovi a řekla: "To náš macek, když žereme my, tak jí taky." Její přeřeknutí nás přimělo k hurónskému smíchu, ale i slečny se srdečně zasmály. Vzpomínka na mé učení...

Hana Pochopová

Vzpomínky knihovnice

5. část
Rok 1956

Byl po všech stránkách velmi úspěšný. Knihovna dostala za práci uznání ministerstva školství. Bylo knihovnicí předáno v Praze spolu s poukázkou 1000 Kč na nákup knih.

V tomto roce došlo na přání správce vysoké nemocnice k dohodě s knihovnicí, že budou pořádány besedy pro pacienty, kteří k nám přicházeli z celé republiky a o náš kraj se zajímali. Pohybliví pacienti přicházeli do společenské místnosti, pro ležící se beseda vysílala rozhlasem. Besedy měly velký ohlas a knihovna dostala mnoho děkovných dopisů a zajímavých kritik.

Výpůjček i čtenářů zase přibývalo, rovněž i čtenářských besed, a tak ONV v Semilech na konci tohoto roku navrhl, aby knihovna dostala titul Vzorná lidová knihovna. Opět přišla ministerská komise a pochvalovala i pěkné prostředí, ale při výsledném hodnocení bylo knihovně vytýkáno, že bylo velice málo výpůjček politické literatury, a štít tedy knihovna nedostala.

Za zmínku ještě stojí literární večer věnovaný výročí Karla Havlíčka Borovského v srpnu t. r., na němž vedle místních ochotníků a zpěváků účinkovalo Pěvecké sdružení severo-

Počet výpůjček	8705
Počet knih	5010
Počet čtenářů	292

českých učitelů pod taktovkou významného dirigenta dr. Plavce.

*Pokračování přístě
Ludmila Hnyková*

SPORT

Z činnosti ČSKV

Ski klub na posledním mazání dne 8. dubna 2006 hodnotil především závodní výsledky a bohatou pořadatelskou činnost v uplynulé sezoně. Z akcí to byly:

- Vysoké kritérium 27. 12. 2005 - běh na lyžích pro všechny věkové kategorie;
- Český pohár (ČP) dorostu a dospělých v běhu na lyžích 21. až 22. 1. 2006;
- Skijácký bál 28. 1. 2006;
- Veřejný závod v alpských disciplínách 4. až 5. 2. 2006;
- závody Po staru 18. 2. 2006;
- Přebory Prahy 19. 2. 2006 - běh na lyžích pro všechny věkové kategorie;
- školní závody: 28. 2. 2006 - běh na lyžích a 1. 3. 2006 - sjezd;
- Přebor Středočeského krajského Svazu lyžařů 4. 3. 2006 - běh na lyžích pro všechny věkové kategorie;
- Veřejný závod v alpských disciplínách 18. až 19. 3. 2006;
- Mezinárodní závody FIS / Mistrovství ČR (MČ) v běhu na lyžích 25. až 26. 3. 2006;

- Botas tour 27. až 28. 3. 2006 - běh na lyžích pro všechny kategorie;
- Mistrovství ČR železničářů v alpských disciplínách 27. až 28. 3. 2006.

Trenéři běhu chválili mladičku Natálku Školovou, prosazující se již nyní v první existující kategorii. Pochvaly se dočkaly i talentovaná Klárka Ševčíková a Veronika Novotná. V mladších žákyních při menším počtu startů vynikala ve svém ročníku vždy výborná Pavla Šaldová. Před přechodem naší nejlepší reprezentantky Lucie Šaldové pod barvy Jablonce nad Nisou běžecký úsek sklízeli i vavříny nejvyšší. Účast Ondřeje Tomička a Veroniky Havlové v kategorii starších žáků na MČR jim zajistila možnost startovat i na dalším mistrovství v příští sezoně, což se nepodařilo každému. I tyto výsledky se tedy po právu dočkaly zaslouženého uznání.

Nejhodnotnějších výsledků v sezoně dosahovali dospělí závodníci a dorostenci Jakub Havel. Ten dokázal pro náš klub vybojovat v Novém Městě na Moravě historickou bronzovou medaili ve sprintu. Ostatní nejhodnotnější výsledky: Petr Nesvadba: 2. místo v ČP ve sprintu dvojic; Josef Vejnar: 1. místo na MČR veteránů 15 km klasicky a 2. místo na MČR veteránů ve Žďáru nad Sázavou; Zbyněk Zeller: 3. místo na MČR veteránů 20 km volně; Jakub Havel: 4. místo v ČP 15 km volně; Petr Nesvadba: 5. místo v Junior Cupu, 6. místo na MČR juniorů 30 km volně a 6. místo v ČP 15 km volně; Jakub Havel: 10. místo v Junior Cupu v Jablonci nad

Nisou; Josef Vejnar: 1. místo v krajském přeboru Hradeckého kraje; Petr Nesvadba: 3. místo v krajském přeboru Hradeckého kraje v mužích; účast a umístění Zbyňka Zellera na MWC (veteránské mistrovství) v Itálii: 1. a 2. místo z ČR a 2. místo v kategorii v závodech série Euroloppet na Biegu Piastow v Polsku a Skadi-lop-petu u Bodenmais.

Sjezdový úsek se mohl pochlubit především výsledky mladších žáků Jakuba Pohanky a Kateřiny Zelinkové. Kateřina skončila v ČR ve svém ročníku šestnáctá a Jakub celkově na výtečném druhém místě, takže v příští sezoně budou oba startovat mezi nejlepšími. Jakub dostal příležitost startovat na FIS závodech v Andoře a barvy klubu a ČR hájil skutečně zdatně, neboť z ročníku 1994 byl nejlepší, 6. místo obsadil celkově ve slalomu i v obřím slalomu, 12. místo v superobřím slalomu. Slibnou základnu vidí trenéři alpských disciplín v mladších kategoriích, kde v přípravě všech šest našich závodníků má potřebnou chuť do lyžování a tím i základní předpoklady k výkonnostnímu růstu.

V celkovém hodnocení činnosti Ski klubu nezanikla ani obsáhlá zpráva skupiny měření vedené Ing. Josefem Hejralem.

Závěr schůze Ski klubu patřil poděkování všem závodníkům, trenérům, rozhodčím a funkcionářům klubu, i všem jednotlivcům a institucím pomáhajícím v činnosti a práci ČSKV.

Jiří Dóubalík st.

KČT

Jednodenní zájezd do Podkrkonoší 6. května 2006

Odjíždíme z náměstí v 7.00 hodin na Zvičinu. Raisova chata je ve výšce 671 m n. m. Po prohlídce okolí chaty a návštěvě kostela sv. Jana Nepomuckého pokračujeme pěší túrou do Bílé Třešně. Přejíždíme do Žirče a cestou zastavujeme k prohlídce přehrady Les Království. Ze Žirče jdeme pěšky směr Betlém - Stanovice - Kuks, kde jsme si prohlédli zámecký park a známé sousolí cností a neřestí. Dále navštívujeme pevnost Josefov a prohlédneme si její podzemí. Přejíždíme k památníku bitvy roku 1866 na Chlumu. Okolí přehlídíme z nové víceúčelové věže z roku 1999 o celkové výšce 60 m, s vyhlídkovou plošinou umístěnou ve výšce 34,80 m. Pokračujeme opět autobusem k prohlídce okolí zámku Cerekvice a z obce Boháňka jdeme trasou Vřešňovský chlum - Doubrava - U Panského mlýna - Hořice.

Závěr akce je při večeři v restauraci Dachovy. Počasí nám přišlo, a tak s volbou tras a se zážitky z výletu jsou všichni spokojeni. Účast 33 příznivců turistů. Celkem našlapáno 22 km.

Jiří Libal

Společenská kronika

Sňatek

Dne 18. 3. 2006

Irena Línková a **Martin Krpec**,
oba z Vysokého nad Jizerou.

Hodně štěstí!

Narození

Dne 13. 4. 2006 se **Petře Ďoubalíkové** a **Robertu Kodejškovi** z Vysokého nad Jizerou narodil syn **Lukáš Kodejška**.

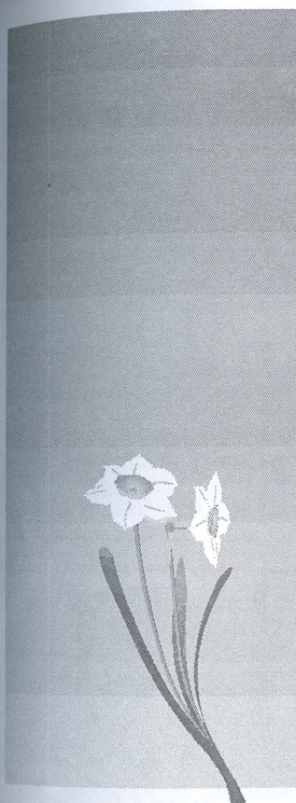
Dne 15. 4. 2006 se manželům **Kateřině** a **Martinovi Šindelkovým** ze Staré Vsi narodila dcerka **Magdaléna**.

Hodně zdraví a štěstí!

Životní jubilea

Vysoké nad Jizerou

Zdenka Köpplová 72 let
Květa Nedomlelová 74 let
František Knížek 74 let
Anna Zemanová 74 let
Jaroslav Zeman 76 let
Žofie Zítová 79 let
Jan Nedomlel 80 let
Ludmila Hnyková 84 let
Václav Hladík 85 let
Olga Šaldová 72 let
Milena Mercová 75 let
Věra Kučerová 76 let
Petr Nečásek 77 let
Jarmila Hladíková 80 let
Josef Rón 80 let

Jiřina Ďoubalíková 83 let
Bohumil Martinec 87 let
JUDr. Václav Lukáš 94 let

Helkovice

Marie Nosková 71 let
Jaroslav Nosek 78 let

Horní Tříč

Jarmila Ederová 78 let
Alžběta Vodseďálková 90 let
Anna Lukšová 92 let

Sklenařice

Josef Metelka 73 let
Alena Metelková 81 let
Anna Rydvalová 81 let

Stará Ves

Marta Čermáková 72 let
Jana Štěpánková 73 let

Všem jubilantům blahopřejeme!

Úmrtí

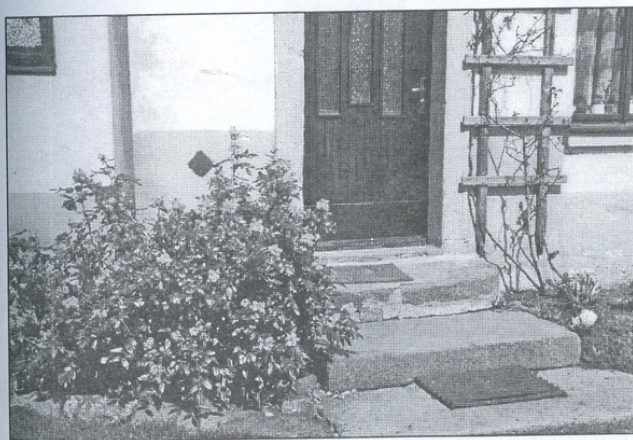
Dne 19. 3. 2006 zemřela v Praze paní **Milada Provazníková, rozená Šaldová**, ve věku 68 let, původem z Vysokého nad Jizerou.

Dne 8. 5. 2006 zemřel pan **Stanislav Štěpánek** ze Staré Vsi ve věku nedožitých 80 let.

Všem pozůstalým vyjadřujeme upřímnou soustrast.

Znáte své město?

obrázkový seriál k zamyšlení

Námět a foto Ludmila Hnyková